

Διδαχί

ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΗ ΙΕΡΟΥ ΝΑΟΥ ΜΕΤΑΜΟΡΦΩΣΕΩΣ ΤΟΥ ΣΩΤΗΡΟΣ

Δελφών & Μισούλη | Τ.2310 828 989 | www.inmetamorfoseos.gr

ΕΤΟΣ 2^ο | 10 ΑΠΡΙΛΙΟΥ 2022 | Αρ. Φύλλου 67

ΜΙΑ ΑΝΤΙΕΞΟΥΣΙΑΣΤΙΚΗ

ΠΡΟΤΑΣΗ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ

Σχόλιο στο Ευαγγελικό Ανάγνωσμα: *Ματ 10:32-45*

Το ευαγγελικό ανάγνωσμα της Ε΄ Κυριακής των Νηστειών από το *Κατά Μάρκον Ευαγγέλιον* (10:32^β-45) παρουσιάζει, όπως και εκείνο της προηγούμενης Κυριακής (9:17-31), άλλη μια ιδιωτική συζήτηση ανάμεσα στον Ιησού και στους μαθητές του. Θέμα της συζήτησης στο ανάγνωσμα της περασμένης Κυριακής ήταν η δυνατότητα του ανθρώπου να νικήσει το κακό. Θέμα της συζήτησης στην παρούσα περικοπή η δυνατότητα του ανθρώπου να πετύχει στη ζωή του και να αναδειχτεί πρώτος στον χώρο που δραστηριοποιείται. Κοινό χαρακτηριστικό και των δύο συζητήσεων η σύντομη και γριφώδης απάντηση του Ιησού στους προβληματισμούς των μαθητών του. Αλλά, αν η πρότασή του ότι ο μόνος τρόπος για να νικηθεί το κακό είναι η προσευχή και η νηστεία εξέπληξε τους μαθητές, η συμβουλή που τους δίνει για επιτυχία στη ζωή αναμφίβολα θα τους άφησε άναυδους.

Το ζήτημα της εξουσίας φαίνεται πως δεν άφηνε αδιάφορους ούτε τους μαθητές του Χριστού, καθώς το είχαν ξαναθέσει στον Ιησού ήδη στην Καπερναούμ. Αμέσως μετά τη θεραπεία του επιληπτικού παιδιού στους πρό-

ποδες του όρους Θαβώρ, ο Ιησούς, συζητώντας με τους μαθητές του, προλέγει για δεύτερη φορά το επικείμενο πάθος του, αλλά, όπως σημειώνει χαρακτηριστικά ο ευαγγελιστής, “Αυτοί δεν καταλάβαιναν αυτόν το λόγο· ωστόσο φοβούνταν να τον ρωτήσουν” (Μαρ 9:32). Πιθανότατα ο λόγος του δισταγμού τους να ανοίξουν συζήτηση με τον δάσκαλό τους ήταν ότι το ερώτημα που τους απασχολούσε εκείνη την ώρα αφορούσε στο “ποιος είναι ανώτερος ανάμεσά τους” (Μαρ 9:34). Όμως η απάντηση του Ιησού πως “Όποιος θέλει να είναι ο πρώτος θα πρέπει να γίνει ο τελευταίος απ’ όλους κι ο υπηρέτης όλων” ((Μαρ 9:35) δεν φαίνεται να έλυσε το πρόβλημα.

Έτσι, το ίδιο ακριβώς σκηνικό επαναλαμβάνεται και όταν, καθώς οδεύουν για τελευταία φορά προς την Ιερουσαλήμ, ο Ιησούς προλέγει για τρίτη φορά το πάθος του. Παρά την προσπάθεια του Ιησού να ενημερώσει τους μαθητές του για όσα πρόκειται να ακολουθήσουν, ώστε να είναι προετοιμασμένοι να αντιμετωπίσουν με την ανάλογη ψυχραιμία την πρόκληση που θα βιώσουν, εκείνοι, σαν να μην ακούν ή σαν να μη καταλαβαίνουν την κρισιμότητα της κατάστασης, δείχνουν να αδιαφορούν για όσα τους λέει ο Ιησούς και κάνουν τα δικά τους όνειρα για τις επόμενες μέρες στην Ιερουσαλήμ. Ο Ιάκωβος, μάλιστα, και ο Ιωάννης, γιοι του Ζεβεδαίου, κατορθώνουν να ξεμοναχιάσουν τον Ιησού και του ζητούν χωρίς περιστροφές να τους παραχωρήσει τις δύο πιο τιμητικές θέσεις στο βασίλειο που πιστεύουν ότι πρόκειται να ιδρύσει (10:37). Ο Ιησούς προσπαθεί να τους συνετίσει και να τους επαναφέρει στην πραγματικότητα, τονίζοντάς τους ότι αυτό που ζητούν απαιτεί υπερβολικές θυσίες από μέρους τους (10:38). Όμως εκείνοι, ενθαρρυμένοι προφανώς από το γεγονός ότι ο Ιησούς δέχτηκε να συζητήσει το αίτημά τους, βιάζονται να δηλώσουν έτοιμοι για όλα. Έτσι, ο Ιησούς αναγκάζεται να γίνει πιο σαφής και αναλαμβάνει να τους αναλύσει τη δική του άποψη για την εξουσία, που συνοψίζεται στην προκλητική από άποψη διατύπωσης αρχή: **“Όποιος θέλει να γίνει μεγάλος ανάμεσά σας πρέπει να γίνει υπηρέτης σας· και όποιος από σας θέλει να είναι πρώτος πρέπει να γίνει δούλος όλων”** (10:43-44).

Στην απάντησή του στο αίτημα των δύο μαθητών του αντιπαραβάλλει ο Ιησούς την κατανόηση της έννοιας της εξουσίας με όρους εγκόσμιας κυριαρχίας προς την κατανόηση της ίδιας έννοιας από την προοπτική της Βασιλείας του Θεού: **“Ξέρετε ότι αυτοί που θεωρούνται ηγέτες των λαών ασκούν απόλυτη εξουσία πάνω τους, και οι αξιωματούχοι τους τους κα-**

ταδυναστεύουν. Σ' εσάς όμως δεν πρέπει να συμβαίνει αυτό" (10:42-43).

Δεν υπάρχει αμφιβολία ότι τέτοιες αντιστροφές του περιεχομένου κάποιων εννοιών είναι συχνά πολύ εντυπωσιακές και εμπνέουν έναν ενθουσιασμό για μεγάλες κοινωνικές μεταρρυθμίσεις, εμπιρεύουν όμως και τον κίνδυνο, αν χρησιμοποιηθούν από συγκεκριμένες δομές εξουσίας ως προκάλυμμα για τη συγκάλυψη αδικιών και ανισοτήτων. Μια συνήθης παρερμηνεία της πρότασης του Ιησού είναι ότι με την αντιστροφή της σημασίας των όρων "μεγάλος", "πρώτος", "υπηρέτης", "δούλος", οι όροι αυτοί καθίστανται πλέον κενοί περιεχομένου, κατά συνέπεια δεν υπάρχει κανένας λόγος για κοινωνικούς αγώνες, και αλλαγές, αφού είναι αρκετή η αλλαγή απλώς του ονόματος. Έτσι, μπορεί, για παράδειγμα, και ο πλέον υπερφίλαλος ηγέτης να υπογράφει "εγώ ο ταπεινότατος", ο πλέον καταπιεστικός εργοδότης να θεωρεί ότι υπηρετεί τις ανάγκες των εργατών του και ο μεγαλύτερος καταχραστής να αξιώνει τιμές ευεργέτη της κοινωνίας.

Από μια προσεκτικότερη όμως προσέγγιση της συζήτησης του Ιησού με τους μαθητές του προκύπτει ότι ο Χριστός δεν αρνείται να ικανοποιήσει το αίτημά τους, δεν αδειάζει από το σημασιολογικό τους περιεχόμενο τους όρους "μεγάλος" και "πρώτος", αλλά προτείνει έναν διαφορετικό τρόπο για την κατάκτηση αυτών των θέσεων. Όπως επισημαίνει χαρακτηριστικά: *"το να καθίσετε δεξιά κι αριστερά μου δεν μπορώ να σας το δώσω εγώ, αλλά θα δοθεί σ' αυτούς για τους οποίους έχει ετοιμαστεί"* (10:40). Υπάρχουν θέσεις εξουσίας, αυτές όμως δεν παραχωρούνται ευνοιοκρατικά σε όσους δηλώνουν "δικοί του", αλλά προορίζονται για όσους θα διακριθούν στον αγώνα της προσφοράς και της θυσίας για τους άλλους. Η αιτιολόγηση της πρότασής του, με την οποία ο Χριστός ολοκληρώνει τις συμβουλές προς τους μαθητές του, **"Γιατί και ο Υιός του Ανθρώπου δεν ήρθε για να τον υπηρετήσουν, αλλά για να υπηρετήσει και να προσφέρει τη ζωή του λύτρο για όλους"** (10:45), αποτελεί το κλειδί για την κατανόηση του μοντέλου εξουσίας που προτείνει. Ο Χριστός έχει απόλυτη εξουσία στον ουρανό και στη γη, τον τίτλο όμως **"σωτήρας του κόσμου"** δεν του τον έδωσε η Εκκλησία εγκωμιάζοντάς τον, αλλά τον πήρε ανεβαίνοντας στον σταυρό.

Όπως και στην περικοπή της προηγούμενης Κυριακής, ο ευαγγελιστής δεν δίνει πληροφορίες για το πώς οι μαθητές κατανόησαν την πρόταση του Ιησού. Είναι άλλωστε τόσο ρηξικέλευθη και ανατρεπτική η πρόταση αυτή, καθώς συνιστά μια πλήρη αντιστροφή του τρόπου με τον οποίο κατα-

νοείται η πρωτιά και η επιτυχία στη ζωή, που, ενώ προτείνεται ως γενική αρχή ζωής, προϋποθέτει εντελώς προσωπική και ξεχωριστή για τον καθένα αποδοχή και τοποθέτηση απέναντι σ' αυτήν. Όπως συμβαίνει με όλες τις προτάσεις ζωής, δεν υπάρχει τρόπος να διαπιστωθεί η αλήθεια τους με λογικά επιχειρήματα, παρά μόνο με την εμπειρία. Ίσως αυτός είναι ο λόγος που η Εκκλησία επέλεξε αυτήν ακριβώς την Κυριακή και σε συνδυασμό με αυτήν την ευαγγελική περικοπή να προβάλλει τη μορφή της οσίας Μαρίας της Αιγυπτίας, μιας γυναίκας που με τις επιλογές της απέδειξε δύο πράγματα: ότι μπορεί κανείς να αλλάξει ριζικά τη ζωή του και ότι την αξία αυτής της αλλαγής μόνον ο ίδιος μπορεί να εκτιμήσει πραγματικά. Σύμφωνα με το συναξάρι της η Μαρία ήταν μια δραστήρια και πετυχημένη πόρνη από την Αλεξάνδρεια, που όμως κατά τη διάρκεια μιας επίσκεψής της στον ναό του Παναγιού Τάφου μεταστράφηκε στη χριστιανική πίστη. Η αλλαγή δεν ήταν εύκολη υπόθεση. Η Μαρία έπρεπε να παλέψει με τον εαυτό της για 46 ολόκληρα χρόνια, ώσπου να συναντήσει τον ερημίτη Ζωσιμά, όταν εκείνος βγήκε στην έρημο αναζητώντας κάποιον μεγαλύτερο από τον ίδιο ασκητή για να ωφεληθεί με τη διδασκαλία και την άσκησή του. Όπως περιγράφει το συναξάρι της συνάντησής τους, εκείνος της ζήτησε να του αποκαλύψει τα μεγαλεία του Θεού που γνώρισε και την οδήγησαν στην έρημο, για να λάβει ως απάντηση μια εξομολόγηση που η Μαρία φοβόταν πως ίσως θα τον έκανε να τραπεί σε φυγή. Αναζητώντας ο Ζωσιμάς σε όλη του τη ζωή την τελειότητα, ο Θεός τον οδήγησε μπροστά στη Μαρία, για να αντιληφθεί πόσο απείχε από αυτήν.

Μετά την εξομολόγησή της η Μαρία ζήτησε από τον Ζωσιμά να της μεταφέρει από το μοναστήρι του τη θεία ευχαριστία για να κοινωνήσει και, όταν η επιθυμία της εκπληρώθηκε, η Μαρία πέθανε. Ίσως κάποιοι θεωρήσουν άσκοπη τη θυσία της Μαρίας. Αυτή όμως, σύμφωνα με το σημείωμα που άφησε για τον Ζωσιμά, γραμμένο με το δάχτυλό της πάνω στο χώμα της ερήμου, πέθανε ευτυχισμένη. Η ιστορία της πιστοποιεί πως μόνον εκείνος που αποφασίζει να κάνει επιλογές στη ζωή του μπορεί να εκτιμήσει την ορθότητα ή μη των επιλογών του. Η εβδομάδα που ακολουθεί είναι η τελευταία εβδομάδα της Σαρακοστής πριν από τη Μεγάλη Εβδομάδα. Είναι ο πιο κατάλληλος καιρός για να κοιτάξει κανείς βαθιά μέσα του και να πάρει τις δικές του, αυστηρά προσωπικές, αποφάσεις, για το πώς θα χειριστεί τη ζωή του.

M.K.